

Sosyal Ağların Eğitim Bağlamında Kullanımı

Murat EKİCİ*
Mübin KIYICI**

Özet

Günümüzde sosyal ağlar, içerisinde barındırdığı etkileşim ve iletişim araçları, yaygın kullanım oranı ile eğitimsel anlamda önemli bir potansiyele sahiptir. Bu bağlamda, ülkemizde de özellikle 18-24 yaş arası öğrencilerin en çok kullandığı sosyal yazılım olan Facebook üzerinde çalışan bir uygulama geliştirilerek sosyal ağların öğrenme üzerindeki etkisi incelenmiştir. Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü 2. Sınıf öğrencilerinden oluşan 102 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışma, öntest-sontest kontrol gruplu desende modellenmiştir. Katılımcılardan deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup oluşturulmuş, deney grubu Öğretim ilke ve Yöntemleri dersi için geliştirilen Facebook uygulamasını kullanırken, kontrol grubu ise geleneksel yöntemle ders işlemiştir. Ölçümler araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi aracılığıyla yapılmıştır. 4 haftalık uygulama sonucunda sosyal ağ tabanlı uygulamayı kullanan deney grubu öğrencilerinin akademik olarak geleneksel yöntemli öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerine göre başarılı oldukları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağlar, Facebook, akademik başarı, eğitim, öğretim tasarımı

Using Social Networks in Educational Context

Abstract

Today, social networks have an important educational potential with their interaction and communication tools and common use rate. In this context, researchers examined effects of social networks on learning with an application that runs on Facebook which is particularly most used social software by students between the ages of 18-24. The research is modeled in pretest-posttest control group design and conducted with 102 participants who are second class students from department of Social Sciences, Usak University Faculty of Education. The participants seperated two groups of experiment and control. The experimental group used the Facebook application developed for the course Methods and Principles of Instruction and control group processed course using traditional way. Measurements

* Arş. Gör., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi

have been made through the achievement test which developed by researchers. As a result of the application, according to academic success test scores the experimental group students who used social network-based application for 4 weeks have significant achievement compared to control group students who were studying with traditional methods.

Key Words: Social networks, Facebook, academic achievement, education, instructional design

Giriş

Öğrenme-öğretme ortamlarının teknolojiden bağımsız düşünülemediği bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde gelişen teknolojik olanaklar öğretim ortamlarının kapsamının değişmesine neden olarak eğitim kurumlarının çağa ayak uydurması gerekliliğini doğurmuştur. Dünya çapında bireyler ağ tabanlı teknolojiler aracılığı ile etkileşim ve iletişim halinde kalmakta, özellikle de internet (world wide web) sayesinde ise bir ağın parçası olarak birbirleri ile haberleşmeleri mümkün olmaktadır. Bu gelişmeler doğrultusunda bireylerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında işe koşulan teknolojiler ve bireylerin eğitim ihtiyaçlarında da değişimler meydana gelmiştir. Aynı zamanda bu teknolojiler eğitime farklı bir bakış açısı sunarak eğitim sisteminin yapısını ve öğretme-öğrenme faaliyetlerini de değiştirmiş, eğitimin geleneksel okul ve sınıf tabanlı formal yapısından kurtularak sosyal ve informal öğrenmeye odaklanmasına neden olmuştur.

Bireysel üretimin ön plana çıktığı daha eski dönemlerin aksine insanların, teknoloji ve bilgi zengini ortamlarda takımlar halinde çalıştığı, bilginin sosyal ve ekonomik kalkınma için en önemli kaynak olduğu içinde yaşadığımız tarihi dönemde insanların ağlaşmış, bilgi-temelli topluma katılımı hayati önem arz etmektedir. Teknoloji ve takım çalışmasının giderek daha önem kazandığı günümüzde, çocuklar, gençler ve genç yetişkinler teknoloji ve takım çalışmasına dair okur-yazarlıklar geliştirmek zorundadır. Toplum tarafından kullanılan teknolojiler, toplumun ne olduğu ve neye dönüşeceğini büyük ölçüde etkilemektedir çünkü teknoloji okur-yazarı olmayan bireylerin çağın gerisinde kalmaları kaçınılmazdır. (Johnson ve Johnson, 2004:785).

Günümüzde eğitimde e-öğrenme, web tabanlı öğrenme ve çevrimiçi öğrenme kavramları yaygın olarak kullanılmaktadır. Ağ tabanlı öğrenme ise bu yaklaşımların daha belirgin bir türüne işaret etmektedir. Ağ tabanlı öğrenme, bilgi ve iletişim teknolojisi araçlarının öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretici, öğrenme topluluğu ve kaynakları arasındaki bağlantıları

desteklemek için kullanıldığı ortamda öğrenme olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda sadece çevrimiçi materyallerin sağlanması ağ tabanlı öğrenmeyi tanımlamak için yeterli değildir. Bilgisayar yöntemli iletişim yoluyla insan-insan etkileşiminin sağlanması ağ tabanlı öğretimin hayati unsurlarından biridir (Goodyear ve diğerleri, 2004:2-3).

Siemens (2005a,2005b), "Connectivism" adı altında teknolojinin insanlar ve bilgi edinme üstündeki etkilerini konu alan çağdaş bir öğrenme teorisi ortaya atarak çevrimiçi ortamlarda işbirliği ve öğrenmenin anlaşılabilirliği için bir çerçeve sunmuştur. Siemens'e göre içinde yaşadığımız dijital çağda öğrenme; bireylerin bilgi edinme depolama ve geri çağırma anlayışının çok ötesinde çeşitli bilgi kaynaklarıyla etkileşim, ortak ilgi alanlarına göre oluşturulan topluluklara katılım ve sosyal ağlara katılım yoluyla birbirine bağlı bireyler arasında gerçekleşir. Başka bir deyişle bireyler teknoloji yolu ile birbirine bağlanır. Teoriye göre etkin öğrenenler; teknolojinin getirdiği karmaşıklıkla, çelişkilerle ve büyük ölçekte bilgi ile baş edebilen, farklı kaynaklardan bilgi edinerek öğrenme ekolojilerin (öğrenme toplulukları ve ağlar) devamlılığını sağlayabilen bireylerdir.

Benzer şekilde Mason ve Rennie (2008:11-13) içinde büyüdükleri çevrenin tamamlayıcı bir parçası haline gelen internet, cep telefonları, bilgisayar oyunları ve sosyal ağlara katılımın, günümüz öğrenenlerinin düşünme, öğrenme ve bilgiyi işleme şeklinin önceki nesillere oranla büyük ölçüde farklılık gösterdiğini belirtmektedir.

Hargreaves (2002:15) eğitimsel anlamda ağların, değişimi ve değişimin sürdürülebilirliğini desteklediğini, kullanıcıların internet yoluyla bağlandığı sosyal ve profesyonel ağların etkileşim, ilişki ve paylaşılan bilgi yoluyla birbirlerine bağlandığını ve zaman içerisinde bunun profesyonel bir desteğe dönüştüğünü belirtmiştir.

İnternet tabanlı teknolojilerinin yaygınlaşması, ağlaşmayı beraberinde getirerek ticari, eğitsel, profesyonel ve sosyal ağların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle Web 2.0 teknolojisinin ortaya çıkışıyla birlikte, sosyal ağların yeni bir türü olan çevrimiçi sosyal ağlar popüler hale gelmiştir. Bireyler giderek artan bir şekilde var olan sosyal ağlar üzerinden sanal sosyal ilişkilerini ve sanal hayatlarını geliştirmeye çalışmaktadır. Eğitimsel bakış açısıyla, kullanıcılarının çoğunu üniversite öğrencilerinin oluşturduğu çevrimiçi sosyal ağlara katılım, üniversitenin bizzat kendisinin akademik bağlamda insanların birbirleriyle etkileşime girdiği bir ortam olması sebebiyle öğrenciler için öğrenme deneyimi sunmaktadır. Öğrencilerin çevrimiçi sosyal ağlara katılımı, bireylerin bilgi sistemi oluşturdukları ve kişisel bağlantılar kurma ve bu bağlantıları geliştirme

yoluyla destekledikleri öz-yönetimli öğrenme (self-initiated learning) türü olarak tanımlanabilir (Yu ve diğerleri 2010).

Çevrimiçi sohbet ve içerik paylaşımına izin veren, kullanıcılarının kendilerini başkalarına kişisel bilgileri, ilgi alanları ve fotoğrafları yoluyla tanıttığı kişiselleştirilebilir alanlar olarak tanımlanabilecek sosyal ağlar, öğrencilere çalışmalar hakkında etkileşime geçecekleri bir ortam sağlamasının yanı sıra çoğunlukla ilgi alanları ve benzerlikler üstüne kurulu işbirlikçi oluşumlara katılıma izin vermesi ile fayda sağlayabilir(Selwyn, 2008:18).

Yüksek kullanım oranının ötesinde bazı teknolojik avantajları beraberinde getirmesiyle Facebook gibi sosyal ağlar öğrenci ve öğretmenlere pek çok avantajlar sağlayabilir (Munoz ve Towner, 2009: 4).

Ellison (2008)'a göre sosyal ağlar her ne kadar informal şekilde kullanılsa da aynı zamanda öğretme ve öğrenme etkinliklerini desteklemek için kullanılma potansiyeline sahiptir. Sosyal olarak sınıf tartışmalarına daha belirgin kimlikler sağlamasının yanı sıra en tekil düzeyde kullanıcılar arası bağlantıyı sağlayarak sınıf içinde ve dışında farklı öğrenme stillerine ev sahipliği yapabilir. Son olarak sosyal ağların kullanımı, öğrencilerin dijital etkin vatandaşlar ve profesyonellere dönüşmesinde giderek daha da önem kazanan dijital okur-yazarlıklarının geliştirilmesine yardımcı olur.

Örneğin Facebook, aynı zamanda web tabanlı iletişim formunda öğrenci-öğrenci etkileşimini sağlarken öğretmenlere öğrencileriyle ödevler, etkinlikler ve kaynakların paylaşımı gibi konularda iletişim olanağı sağlar. Öğrenciler ise Facebook'u ödevler ve sınavlar hakkında soru sormak, ödevlerde ve grup projelerinde işbirliği sağlamak gibi amaçlarla diğer öğrencilerle iletişimine olanak tanır (Mazer ve diğerleri, 2007).

Facebook gibi sosyal yazılımlar, sahip oldukları ağ kurma ve sosyal iletişim kapasitesinin yanında farklı öğrenme stillerindeki öğrencileri içine çekebilmesi ile geleneksel eğitim formatına bir alternatif sağlamaktadır. Öğreticiler tarafından pedagojik portfolyolarını genişletmek, öğrenme toplulukları ile aktif öğrenmeyi teşvik etmek için Facebook gibi sosyal ağlar üzerinden çevrimiçi öğrenme topluluklarının etkililiğini test etmelidir(Munoz&Towner,2009:9).

Ayrıca Mazman (2009) gerçekleştirdiği araştırma sonucunda Facebook'un eğitsel bağlamda kullanımını ortaya koyan yapıları açıklamaya çalışmış ve özellikle Facebook'un aktif kullanıcı kesmini oluşturan lisans düzeyi öğrencileri ile çeşitli derslerin belirli boyutlarının sosyal ağ üstünde yürütülerek öğrenmelerin incelenmesi gerekliliğini vurgulamıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı sosyal ağların bünyesinde barındırdığı işbirliği araçları ve etkileşim olanakları kullanılarak öğrenme etkinlikleri kapsamında kullanımının etkililiğinin ortaya konulmasıdır. İlgili alanyazın tarandığında, sosyal ağların öğrenci ve öğretmenler tarafından kullanım durumlarını ortaya koyan(Madge ve diğerleri,2009; Pempek ve diğerleri, 2009; Robyler ve diğerleri, 2010), sosyal ağlarda bireysel etkinliklerin eğitsel bağlamda analizi(Lim, 2010; Selwyn, 2009),teorik olarak sosyal ağların eğitsel bağlamda kullanımı (Kabilan ve diğerleri, 2010), eğitsel anlamda benimsenmesi(Mazman, 2009) ile ilgili pek çok araştırma yapıldığı görülmektedir fakat sosyal ve işbirlikli öğrenmeye yeni bir boyut kazandırabilecek portansiyele sahip olan bu ağların, bir ders kapsamında öğrenme ortamı olarak kullanılmasının akademik başarıya etkisi ile ilgili herhangi bir araştırma gerçekleştirilmediği gözlenmektedir. Araştırmanın bu alandaki eksikliğin doldurulmasına katkıda bulunarak sosyal ağların eğitimde kullanımı konusunda yapılacak çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma deneysel desenlerden öntest-sontest kontrol gruplu desende (ÖSKD) modellenmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma kapsamında Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü ikinci sınıf öğrencilerinden 102 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarındaki artışın analizi için araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi çoktan seçmeli 50 test maddesinden oluşmaktadır ve her sorunun 5 cevap şıkkı bulunmaktadır. Testin geliştirilmesinde kapsam geçerliliğinin sağlanması için uzman görüşlerinden faydalanılmıştır. Testin geliştirilme sürecinde öncelikle pilot test hazırlanarak çalışma grubu dışındaki 176 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar madde analizi yapılarak ayırıcılık gücü 0.2 (Büyüköztük ve diğerleri, 2012:123)'den düşük olan 5 test maddesi başarı testinden çıkarılarak yerlerine yenileri konulmuştur. Pilot testin aritmetik ortalaması 66.79, standart sapması 12.47 ve kr21 güvenilirlik katsayısı 0.873 olarak bulunmuştur. Son test için ise aritmetik ortalama 69.31, standart

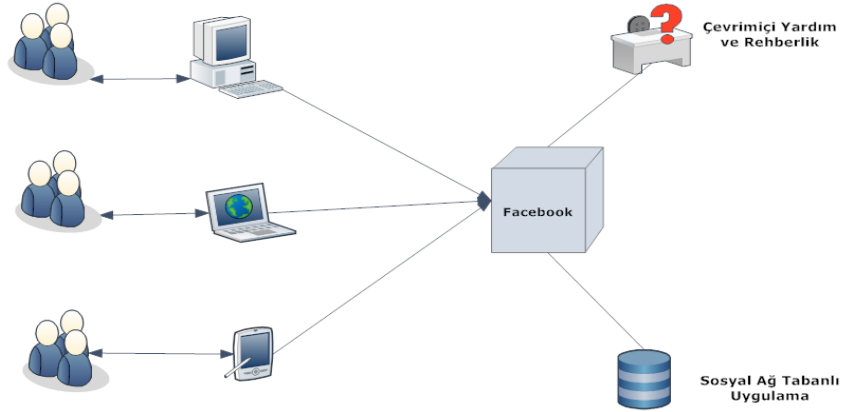
sapma 10,72 ve kr21 güvenilirlik katsayısı ise 0,787 olarak hesaplanmıştır. Son test için yapılan madde analizinde ise başarı testinin bütün maddelerinin ayırt edicilik taban puanını sağladığı görülmüştür.

Deneysel İşlem Yolu

Çalışma kapsamında kullanılmak üzere, Öğretim ilke ve Yöntemleri dersi müfredatına uygun içeriğe sahip sosyal ağ tabanlı bir uygulama geliştirilmiş ve deney grubu tarafından kullanılmıştır. Sosyal ağ tabanlı uygulama konu anlatımı, tartışma ve dosyalar olmak üzere 3 ana bölümden oluşmaktadır. Uygulamanın Facebook kullanıcı profiline yüklenebilmesi için aşağıdaki web adreslerinden herhangi biri kullanılabilir:

- <http://apps.facebook.com/ogretimilke>
- <http://www.sosyalaglardaogrenme.com>
- <http://www.facebook.com/ogretimilke>

Katılımcılar seçkisiz atama yoluyla 2 gruba bölünerek deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Grupların oluşturulmasının ardından öntest yapılarak ön bilgi seviyeleri belirlenmiştir. Deney grubu, hem geleneksel yolla işlenen derslere katılmış hem de dört hafta süreyle geliştirilen Facebook uygulaması üzerinden işbirliği sürecini ve tartışmalarını gerçekleştirmiştir. Kontrol grubunda ise geleneksel yolla ders işlenmiş öğrenme süreci yüz yüze ilerlemiştir. Uygulama süresince oluşan sorunları gidermek ve soruları cevaplamak için bir Facebook sayfası oluşturulmuştur. Araştırmacı süreci çevrimiçi olarak da takip ederek bu sayfa ve araştırmacının Facebook profili üstünden katılımcılara yardım ve rehberlik sağlamıştır. Uygulama süreci sonunda ise her iki gruba da son test yapılarak deneysel işlemin etkililiği test edilmiştir. Deneysel işlemin şematik gösterimi Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın deneysel işlem şeması

Verilerin Analizi ve Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 19 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarında meydana gelen öğrenmeleri ölçmek amacıyla geliştirilen başarı testinin geliştirilmesinde madde analizi, testin uygulanmasından elde edilen verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu desende deneysel işlemin etkililiğinin test edilmesinde iki grubun öntest-sontest fark puanlarına ait ortalama puanlar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının test edilmesi için ANOVA kullanılır (Büyüköztürk, 2011:31).

Bulgular

Öncelikle her bir grupta öğrenmenin ne düzeyde oluştuğunun tespit edilmesi için deney ve kontrol grubu öntest-sontest başarı puanlarındaki değişim analiz edilmiştir. Öncelikle deney grubuna ait öntest-sontest puanları arasındaki değişim incelenmiştir (Tablo1).

Tablo 1. Deney grubu öntest ve sontest puanları t-tesisi sonuçları

Ölçüm	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Öntest	51	36,82	11,31	50	22,75	.000
Sontest	51	75,01	10,24			

Tablo 1’de gözlenen verilerden hareketle sosyal ağ tabanlı uygulamayı kullanarak ders işleyen deney grubu öğrencilerinin ön test puanlarının son test puanlarından anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur, $t_{(50)}=22.75$, $p<.01$. Katılımcıların uygulama öncesi test puanlarının ortalaması $\bar{X}=36,82$ iken uygulama sonrasında $\bar{X}=75,01$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgu deney grubunda öğrenmenin gerçekleştiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 1. Kontrol grubu öntest ve sontest puanları t-tesisi sonuçları

Ölçüm	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Öntest	51	36,78	13,23	50	14,49	.000
Sontest	51	63,60	7,80			

Tablo 2’de gözlenen verilerden hareketle geleneksel yöntemli ders işleyen deney grubu öğrencilerinin ön test puanlarının son test puanlarından anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur, $t_{(50)}=14.49$,

$p < .01$. Katılımcıların uygulama öncesi test puanlarının ortalaması $\bar{X}=36,78$ iken uygulama sonrasında $\bar{X}=63,60$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgu kontrol grubunda öğrenmenin gerçekleştiği şeklinde yorumlanabilir. Her iki grupta da gerçekleşen öğrenmeler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için ANOVA testi uygulanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Grupların öntest-sontest puanlarının ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Deneklerarası	17163.924	101			
	1671.843	1	1671.843	10.79	.001
Grup(Birey/Grup)					
Hata	15491.451	100	154.915		
Denekleriçi	63512				
Ölçüm(Öntest-Sontest)	53901.255	1	53901.255	677.005	.000
Grup*Ölçüm	1649.020	1	1649.020	20.712	.000
Hata	7961.725	100	79.617		
Toplam	80675.924				

Tablo 3' te yer alan veriler incelendiğinde katılımcıların öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir [F(1-100)=20.712, $p < .001$]. Ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda deneysel işlem sonrasında kontrol grubuna göre daha fazla kazanç elde eden kontrol grubu lehine anlamlı bir fark olduğu gözlenmektedir. Tablo 1 ve tablo 2'de yer alan grupların puan ortalamaları gözönüne alındığında ise, deney grubu sontest puan ortalamasının ($\bar{X}= 75,01$) kontrol grubu sontest puan ortalamasından ($\bar{X}= 63,60$) fazla artış gösterdiği gözlenmektedir. Bu bulgular ışığında sosyal ağ tabanlı uygulamanın kullanımının geleneksel yöntemli derse göre daha etkili olduğu söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada sosyal ağların öğrenme bağlamında kullanımının etkililiği test edilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın yürütülmesi için günümüzde yaygın olarak kullanılan sosyal ağların en aktif kullanılanı ve en popüler olan Facebook tercih edilerek lisans düzeyinde bir ders olan Öğretim ilke ve Yöntemleri dersinin içeriğine uygun şekilde çoklu ortam tasarım ilkeleri göz önünde bulundurularak ve çekirdek öğretim tasarımı kuramlarından ADDIE modeli baz alınarak bir Facebook uygulaması geliştirilmiştir. Geliştirilen uygulama dört hafta süreyle çalışma grubu

tarafından kullanılmıştır. Uygulama süreci sonucunda deney ve kontrol gruplarının her ikisinde de öğrenmenin gerçekleştiği görülmüştür. Hangi grupta öğrenmenin daha etkin olduğunun tespit edebilmek için yapılan ANOVA testi sonucunda sosyal ağ tabanlı uygulamayı kullanan deney grubu öğrencilerinin öntest-sontest fark puanları ortalamasının kontrol grubu fark puanlarından deney grubu lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlenmiştir. Ortaya çıkan farklılığın ise Facebook uygulamasının kullanılmasından kaynaklandığı söylenilebilir.

Facebook gibi sosyal ağların kullanım düzeyi ile akademik başarı arasında negatif bir ilişki olduğunu ortaya atan araştırmalar (Kirschner ve Karpinski, 2010; Junco, 2012) olsa da öğrenme sürecine sosyal ağların entegre edilmesi ise harmanlanmış öğrenme yaklaşımına bir örnek teşkil ederek öğrenme çıktılarının kalitesinin artırılmasına yardımcı olabilir (Karaman ve diğerleri, 2011). Thomson (2002) harmanlanmış öğrenmeyi, “öğretimin uygun bir şekilde sunulması, uygulanması ve değerlendirilmesi amacıyla eğitsel medyanın yapılandırılmış bir kombinasyonunun kullanıldığı çevrimiçi öğrenme, öğretmen yönetimli destek/rehberlik, çeşitli bilgi kaynakları, metin tabanlı ve elektronik medya uygulamalarını içeren bir model” olarak tanımlamıştır. Bu noktada sosyal ağlar, bir öğrenme bağlamı olarak değerlendirildiğinde; yaygın kullanım oranı ile bünyesinde barındırdığı iletişim, etkileşim ve işbirliği araçları sayesinde pek çok farklı harmanlama düzeyine ve farklı kurs kombinasyonlarına hizmet edebilme potansiyeline sahiptir.

Wilkins (2009) sosyal öğrenmenin geleceğin öğrenme formu olduğunu ve gelecekte formal öğrenme sistemlerinin yerini almak yerine formal sistemlerin sosyal öğeleri bünyesine katarak “sosyalleşeceğini” öne sürmüştür. Çalışma sonucunda, öğrenme gruplarının ve sosyal etkileşimin formal eğitim sistemine eklenmesinin akademik anlamda başarıyı ve öğrenme çıktılarının kalitesini arttırdığı gözlenmiştir. Başka bir deyişle çalışmadan elde edilen veriler bu iddiayı destekler niteliktedir.

Cross (2006) öğrenmelerimizin %80’inin formal eğitim programı dışında gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu noktada yaygın bir kullanıma sahip olan sosyal ağların, öğrenmede etkililiğin artırılması ve eğitim hizmetinin dağıtım yollarının çeşitlendirilmesi gibi konularda işe koşulabilir.

Kirkley ve Kirkley (2006) tek başına yeni teknolojilerin eğitim ortamlarında kullanımının, bütün öğrenme ihtiyaçlarına cevap veremeyeceğini belirterek öğrencilerin karmaşık problem çözme becerileri ve uzmanlık geliştirme süreçlerinin desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu ise öğretim tasarımcılarının uygun öğrenme etkinlikleri ile eğitim programının desteklenmesi gerekliliği doğurmaktadır. Araştırma sonuçları

ise bu öneriyi doğrulamaktadır. Bu bağlamda bir eğitim teknolojisi aracı olarak sosyal ağların, öğrenme etkinlikleri bağlamında kullanılması sürecinde öğretim tasarımcılarına önemli bir rol düşmektedir.

Araştırmanın önerileri şu şekildedir:

- Sosyal ağların öğrenme etkinlikleri bağlamında kullanılmasını konu alan bu araştırma farklı katılımcılarla farklı eğitim kademelerinde tekrarlanabilir.
- Facebook'un bir eğitim ortamı olarak kullanılabilmesi için, öğrenci, öğretmen ve yöneticiler gibi süreçte rol alacak farklı birimlerin görüşlerini belirleyebilecek çalışmalar ilerideki araştırmalara konu edilebilir.
- Formal ve informal müfredatın bir arada kullanıldığı öğrenme modelleri geliştirilerek öğretim tasarımı açısından incelenebilir. Sürece teknolojinin ne kadar dâhil edileceği, sosyal ağların süreçte ne kadar etkin olacağını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Araştırma farklı sosyal ağlar kullanılarak farklı derslerde işbirlikli öğrenme gruplarının etkililiği sınanabilir.

Kaynakça

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E.A., Karadeniz Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Deneysel Desenler- Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi* (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

Ellison, N. B. (2008). Introduction: Reshaping campus communication and community through social network sites. In G. Salaway, J. B. Caruso, & M. R. Nelson, *The ECAR Study of Undergraduate Students and Information Technology*, (Research Study, Vol. 8). Boulder, CO: EDUCAUSE Center for Applied Research
<http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ers0808/rs/ers08082.pdf>

Goodyear, P, Banks, S, Hodgson, V, McConnell, D. (2004). Research on networked learning: an overview. In Goodyear, P., Banks, S., Hodgson, V., McConnell, D. (Ed.), *Advances in Research on Networked Learning*. Dordrecht: Springer.

Hargreaves, A. (2002). *Sustainability of educational change: The role of social geographies*. Journal of Educational Change., 3(3-4), pp. 189-214

Johnson, D., & Johnson, R. (2004). Cooperation and the use of technology. In D. Jonassen (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology* (2nd ed.; pp. 1017-1044). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Junco, R. (2012). *Too much face and not enough books: The relationship between multiple indices of Facebook use and academic performance*. Computers in Human Behavior, 28(1), 187-198. doi:10.1016/j.chb.2011.08.026

Kabilan, M. K., Norlida, A, ve Abidin J. Z. M.(2010). *Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education?.* Internet and Higher Education 13 (2010) 179-187 doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.iheduc.2010.07.003>

Karaman, K. Ekici, M. Akgün, E. (2011). *Examining Effects of Different Levels of Blended Learning Activities on Student Achievement and Retention of Learning*. International Conference on New Horizons in Education, 8-10 June 2011, Guarda

Kirkley, R. J., Kirkley, S. E. (2006). "Expanding Boundaries of Blended Learning: Transforming Learning with Mixed and Virtual Reality Technologies, *The Handbook of Blended Learning Global Perspectives, Local Designs*. " (Ed: C. J. Bonk; C. R. Graham). Pfeiffer. San Francisco.

Kirschner, P. A. ve Karpinski, A. C. (2010). *Facebook and academic performance*. Computers in Human Behavior 26, 6, 1237-1245. doi=10.1016/j.chb.2010.03.024

Lim, T. (2010). *The Use Of Facebook for Online Discussions Among Distance Learners*. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE. Volume: 11 Number: 4 Article 2 https://tojde.anadolu.edu.tr/tojde40/articles/article_2.htm

Madge, C., Meek, J., Wellens, J. and Hooley, T. (2009). *Facebook, social integration and informal learning at University: 'It is more for socialising and talking to friends about work than for actually doing work'*. Learning, Media and Technology. 34(2), pp. 141-155. <http://dx.doi.org/10.1080/17439880902923606>

Mason, R. ve Rennie, F. (2008). *E-learning and social networking handbook: resources for higher education*. New York: Routledge.

Mazer, J. P., Murphy, R.E., ve Simonds, C. J. (2007). *I'll see you on 'Facebook': The effects of computer-mediated teacher self-disclosure on student motivation, affective learning, and classroom climate*. Communication Education, 56, 1-17. <http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a769651179>

Mazman, S. G. (2009). *Sosyal Ağların Benimsenme Süreci Ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Ankara

Munoz, C. L. ve Towner T. L. (2009). *Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom*. Society for Information Technology and Teacher Education conference in Charleston, South Carolina.

Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). *College students' social networking experiences on Facebook*. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30 (3), 227-238. doi:10.1016/j.appdev.2008.12.010

Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Vince Witty, J. (2010). *Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites*. *Internet and Higher Education* 13: 134-140. doi:10.1016/j.iheduc.2010.03.002

Selwyn, N. (2008). *Education 2.0? Designing the web for teaching and learning*. TLRP publication. www.tlrp.org/pub/documents/TELcomm.pdf

Selwyn, N. (2009). *Faceworking: exploring students' education-related use of Facebook*. *Learning, Media and Technology*, 34:2, 157-174 <http://dx.doi.org/10.1080/17439880902923622>

Siemens, G.(2005a).*Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3-10.

Siemens, G. (2005b).*Connectivism: Learning as Network-Creation*. ElearnSpace

Thomson, I. (2002). *"Thomson job impact study: The next generation of corporate learning"*. Thomson, Inc.

Wilkins, D.(2009). *Learning 2.0 and Workplace Communities*. ASTD Publications url: <http://www.astd.org/Publications/Newsletters/Learning-Circuits/Learning-Circuits-Archives/2009/08/Learning-20-and-Workplace-Communities>

Yu Y. A., Stella, T. W., Doug, V. & Kwok, C.W. (2012). *Can Learning be Virtually Boosted? An Investigation of Online Social Networking Impacts*. *Computers & Education*. *Computers & Education*, Vol. 55, No. 4. pp. 1494-1503.